

**RAZISKOVALI
SO TUDI
NAJMANJŠO
PORABSKO
VAS
STR. 3**

**ŽE TRADICIO-
NALNO
„ODIMO
SPEJVAT“
V ODRANCAJ
STR. 4**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 20. novembra 2003 ❁ Leto XIII, št. 23

Otvoritev razstave 2. likovne kolonije

Razstava ima izjemen kulturno promotiven pomen

Ce je letos na začetku avgusta nekdo prišel v Slovenski kulturni in informativni center ali je šel mimo, je takoj lahko ugotovil, da se nekaj dogaja. V prostorih doma in tudi na dvorišču smo srečevali, bi lahko rekla, nenavadne ljudi. Ene s čopiči in v ne preveč čistih oblekah, ene v beli obleki in z belo ruto na glavi, po hiši se je širil vonj različnih barv, dvorišče se je skrivalo v oblakih prahu... Od 10. do 17. avgusta je zaživel Slovenski dom, kajti v njem in okrog njega so ustvarjali slikarji in kipar, udeleženci 2. mednarodne likovne kolonije v Monoštru: kipar Ferenc Király iz Slovenije, slikarja Rado Jagodič in Stefan Turk ter slikarka Jana Pečar iz Italije, slikarja Rudi Benetik in Karl Vouk iz Avstrije, slikarka Ksenija Tomičić s Hrvaške, slikar György Dolan s Slovaške. Z umetniki je preživela teden in tudi sama slikala mlada dijakinja iz Monoštra Kata Karácsonyi. Ferenc Gerič, ravnatelj Galerije v Lendavi, ki je bil pobudnik in glavni organizator kolonije v Monoštru, je na otvoritvi poudaril, da je dolgoročni namen kolonije, da bi Monošter dobil stalno galerijo.

Na podlagi študije umetnostne zgodovinarke Judite Krivec Dragan je umetnike in njihova dela predstavil Jože Hirnök, predsednik Slovenske zveze. „V izboru avtorjev, ki letos zastopajo

Na otvoritvi razstave: (z leve) kipar Ferenc Király, generalni konzul Marko Sotlar, v vlogi povezovalke M. Sukič in ravnatelj Galerije v Lendavi Ferenc Gerič.

likovno kolonijo v Monoštru lahko opazimo večjo sorodnost v likovnem jeziku kakor v preteklem letu. Čeprav je to v veliki meri mogoče pripisati tudi naključjem, slikarstvo in celo delo edinega kiparja med udeleženci, odražajo neke splošne vrednote v sodobni likovni umetnosti, kamor vsekakor sodi tudi svojevrstno preverjanje že ovrednotenih modernističnih izkušenj,“ - je zapisala v katalogu razstave umetnostna zgodovinarica Judita Krivec Dragan.

Razstavo je odprl generalni konzul R Slovenije v Monoštru Marko Sotlar, ki je med drugim povedal: „Ta prireditel, predvsem pa ideja, ki vemo čigava je, je pomembna v večih pogledih. Na eni strani gre za neposredne stike oz. povezave med Slovenci na obeh straneh meje, ki predstavljajo most sožitja obeh narodov. Po drugi strani je ta kolonija že prerasla bilateralne okvirje kajti umetniki prihajajo z večjega števila držav. Nenazadnje pa ima ta razstava tudi izjemen kulturno promotiven pomen samega mesta Monoštra.“

Likovno kolonijo in razstavo so finančno omogočili: Ministrstvo za kulturo R Slovenije, Zveza Slovencev na Madžarskem, Galerija Lendava in občina Monošter.

M. Sukič

Murska Sobota in Ljubljana: zbornik Sezonstvo in izseljenstvo v panonskem prostoru

Fenomen, ki traja nekaj stoletij; tematika, ki se dotika slehernega človeka

V Murski Soboti in Ljubljani so predstavili zbornik razširjenih razprav z mednarodne konference Sezonstvo in izseljenstvo v panonskem prostoru - sosedstvo Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije, Radenci, 22. - 25. oktober 2002. Mednarodno konferenco so organizirali Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, Inštitut za slovensko izseljenstvo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti in zagrebški Inštitut za migracije in narodnosti. Po organizacijski in vsebinski

plati sta ob številnih sodelavkah in sodelavcih vložila veliko truda v uspešnost konference in tudi v zbornik, dr. Marina Lukšič Hacin, ki vodi Inštitut za slovensko izseljenstvo in akademik, dr. Anton Vratuša, predsednik programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Ob izidu zbornika kaže že uvodoma omeniti vlogo soboške in ljutomerske gimnazije in razstavo, ki jo je avtorica, kustosinja Slovenskega etnografskega muzeja mag. Daša Hribar pomenljivo naslovlila Med in sol tujine.

V zborniku so objavljeni referati in razprave šestindesetih avtorjev, ki se nanašajo na migracijsko dinamiko panonskega prostora na področju sosedstva štirih držav: priselitve v prostor, izseljevanje iz prostora, razgibanost v prostoru glede na državne meje (selitve in tedenske ali dnevne migra-

racije med državami). Delo je zastavljeno interdisciplinarno in vsebuje antropološke, sociološke, politološke, zgodovinske, ekonomske, demografske, geografske in literarnozgodovinske anali-

cij z ekonomskega in sociološkega vidika ter v primerjavi z notranjo selitveno dinamiko po slovenskih regijah.

Trije avtorji: dr. Franc Zadavec, akademik, dr. Anton Vratuša in srednješolski profesor Franci Just so analizirali sezonstvo in izseljenstvo v literarnih delih: Sezonec in zdomec v prozi Miška Kranjca, Deček in kruh, kjer gre za Kruh - povest slovenske krajine avtorja Matije Malešiča in Sezonstvo in izseljenstvo v delih panonskih literarnih ustvarjalcev - pesem preseljevanj.

Tem razpravam sledijo teksti na temo Izseljenki pisci in izobrazenci. Nekaj značilnih primerov: Lev Detela: Reminiscence na panonske slovenske emigrantske avtorje v kontekstu dogajanja po drugi svetovni vojni; dr. Stanislav Rašćan: Zamolčana stran Mure; dr. Janja Žitnik: Iz panonske zbirke v neznano - arhitekt, pisatelj in slikar Venčeslav Šprager; Igor Maver: Jože Zohar, izseljenki pesnik med Prekmurjem in Avstralijo; dr. Mihael Kuzmič: Vloga Aleksandra Kardoša pri ohranjanju slovenske jezikovne in narodnostne identitete prekmurskih izseljencev v Ameriki in Rozina Švent: Lojze Novak in njegov izgori čas.

Na mednarodni konferenci so sodelovale tudi avtorice in avtorji iz narodnostnih ali z narodnostmi povezanih okolij. Marija Kozar Mukič iz Sombotela je predstavila arhivske podatke o izseljevanju porabskih Slovencev pred drugo svetovno vojno; dr. Katalin Munda Hirnök o Sezonstvu med porabskimi Slovenci v 19. in 20. stoletju; dr. Robert Hajszan o Izseljevanju gradiščanskih Hrvatov v Ameriko; Igor Roblek: Situacija koroških Slovencev in vpliv narodnih skupnosti na po-

deželje, primerjava med podeželskimi narodnimi manjšinami - primer koroških Slovencev in Madžarov v Prekmurju.

Pomemben del zbornika je namenjen raziskavi na terenu in razstavi, ki je spremljala simpozij. Dijaki soboške gimnazije so se pod vodstvom mentorice Melite Franke pogovarjali z izseljenci iz vasi Salamenci na Goričkem, ki so se stalno vrnili domov; dijaki ljutomerske gimnazije pa so pod vodstvom Irene Štuhec proučili Izseljevanje prebivalcev iz vasi Lukavci na Murskem polju. Mag. Daša Hribar, avtorica razstave Med in sol tujine: Zamisel za razstavo se je porodila iz želje, da bi predavateljem in drugim udeležencem simpozija problematiko izseljevanja iz Pomurja približali tudi skozi razstavo. Mag. Franc Kuzmič je zbral bibliografijo izseljenstva in sezonstva s prvo informacijo iz leta 1907: Slovenske novice:

Prekmurski Slovenci. (Nad 150 oseb iz Črenšovca se je izselilo v Ameriko), in zadnjo iz leta 2002: dr. Mihael Kuzmič: Slovenski evangeličani in madžarizacija Prekmurja na začetku 20. stoletja.

Brez pretiravanja je mogoče o zborniku Sezonstvo in izseljenstvo v panonskem prostoru (v dveh zvezkih Inštituta za slovensko izseljenstvo) zapisati, da pri naša zbir pomembnih in tehtnih informacij na enem mestu, ki bi se sicer porazgubile, imajo pa - lahko ali bi morale imeti - tudi praktično vrednost, kajti fenomen sezonstva in izseljenstva v tem prostoru je star več stoletij, pa tudi domala pomurske družine ni, ki ne bi bila povezana z izseljenskim in zdomečkim, kot je na predstavitvi v Murski Soboti povedal dr. Oto Luthar, direktor Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

er

Martinovo senje v Somboteli

V sombotelskem Skanzni na Martinovem senju sta pred slovensko izo ponujale slovenske domanje dobraute Vlada Smodiša: dinko in proseno kašo, dinko melo, šajbe/kloce, jabočni eci, tikevni oli, višnjevo vino, slivno in gruško palinko, domanji liker Vera Dončec in Ančka Braunštejn. Francek Gyeček pa nam je dober obed skujo.

Raziskovali so tudi najmanjšo porabsko vas

Pred nekaj tedni je v Mariboru izšla po obsegu ne preveč debela, toda vsebinsko zelo bogata publikacija z naslovom *Druženogeografska in narodnostna problematika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem*. Knjigo je izdal Znanstveni inštitut za regionalni razvoj pri

V publikaciji je velik poudarek na preučevanju jezikovnih značilnosti slovenskega jezika v Porabju. To je raziskovalno področje zasl. prof. dr. Zinke Zorko, ki je objavila tri prispevke. V članku *Prekmursko narečje v Porabju na Madžarskem* je predstavljena slovnična podoba po-

narečju, ugotavlja: *»Panonsko prekmursko narečje s trdnimi izdanim glasovnim, oblikovnim, skladenskim in leksikalnim sistemom se kot pisana prenosniška zvrst danes pojavlja v umetniški, strokovni in publicistični strokovni zvrsti, in to zlasti v Porabju na Madžarskem...«*

Dva prispevka se nanašata na demografski položaj Porabja. Profesorja Ludvik Olas in Borut Belec sta na podlagi statističnega gradiva popisov prebivalstva iz let 1990 in 2001 ugotovila, da je močna depopulacija našega območja, ki je obmejno in gospodarsko slabo razvito. Vzroka za to sta negativna naravna rast in izseljevanje.

Etnologinja Marija Kozar na primeru Gornjega Senika ugotavlja, da je bil upad števil prebivalcev v Porabju največji med leti 1949-1960 zaradi porok domačih deklet z graničarji iz različnih krajev Madžarske.

Zelo zanimiv je prispevek prof. Boruta Belca o socialno-posrednem razvoju Andovcev. Profesor Belec je pregledal arhivske vire, katastrofe, anketiral prebivalce Andovcev. Tudi osebno je večkrat obiskal Andovce. V prispevku ugotavlja: *»Sorazmerno velika razdrobljenost zemljišč, pomanjkanje neagrarnih zaposlitve in obmejnost so povzročile izredno močno depopulacijo, opuščanje kmetijstva, degradacijo prostora in nazadovanje slovenskega življa.«*

V publikaciji je namenjen poseben prispevek profesorju Ludviku Olasu (Ludvik Olas - geograf Pomurja in Porabja), ki je bil gonilna sila projekta in raziskovalne skupine, izi- da publikacije, na žalost, ni dočakal. Njegovo navezanost na Porabje in skrb za tukajšnje Slovence smo velikokrat čutili tudi sami v pogovorih z njim.

Publikacija zaključuje aktualni prispevek urednice z naslovom *Porabje v procesu vključevanja v Evropsko unijo*.

M. Sukič

Naši cintori

Mislim, vsi tak čutite, ka od vsisvecov pa od dneva mrtvi je že nej aktualno pisati. Tačas, ka živemo, mammo velke brige. Moramo se brigati sami zase, za naše držine, moremo opravlati svojo delo, če se neščemo razpustiti pa biti kakši nemarni, zaostanjeni, zapuščeni.

Med dostimi dužnosti nam zatok vsigdar napameti odi tau tū, ka nemo živeli na veke. Tak pravijo, ka je tau edina sama pravica za človeka na taum svejti. Pa če je tak, te si vsakši normalen človek premišlava, gde de pa te njegvi večni pokoj. Zatok pa mammo cintore, pokopališča, kama do nas tūdi ali prva ali sledkar, depa gvūšno, ka ta sprvajali. Gvūšno ka je tau tū istina, kak pregovor pravi: „Edna ves je telko vrejdnā, kak njen cintor, pokopališče vōgleda.“

Če gnes samo tau gledamo, kakšo je edno pokopališče pri nas, te tau tū leko povejmo, ka je nej najlepšo pa sploj nej praktično. Samo ka so tomi nej gnes živēči vaščani krivi. Poglednimo malo po naši vasnicaj pa po cintoraj. Na priliko na Gorenjom Seniki, na Dolenjom Seniki pa leko povejm ranč tak v Ritkarovci so cintori nej v najbaukšom mesti. Eden strni brej je cintor, gde gda pokapajo, se buma, dosta mantrajo, sploj če je krepka zima, snej, led. Gda sam v svojoj službi odgovorna bila za tau tō, sam dosta trpala za toga volo, zakoj mi etakše cintore mammo.

Te sam začnila raziskovati vzroke pa je vōprišlo nika čūdnoga, depa razumlivoga. Gda so inda svejta po naši vasnicaj cintore delali, so mogli od lūdi zemlau prositi. Znano je tau, ka je pri nas malo ravnin, gde se bole da pauvati. Lūdje so etak ravnine nej steli za cintor dati, dali so takši falajček zemle za cintor, steri je nej dosta vreden biu.

Zakoj pa te tau gnes eške itak tak mora biti? Steri tau za leko delo drži, ne vej, ka znamenūje v ednoj vesi cintor zaprejt pa nauvoga oprejt. Na gnes so naši lūdje, baugi vala, sploj občūtlivi na tau, da bi naši cintori lejpi bili.

Mam svoje bližnje pokopano skurok po cejlom Porabji, etak sam pa ojdla po tej cintoraj. Če so gdasvejta naši cintori lejpi bili, na gnes so ja lejpi. Videti je, ka našo lūstvo se je nej spozabilo od svoji. Videti je, da se znajo spominjati, misliti na svoje prednike, svoje bližnje, ki zdaj večni pokoj majo v zemlej. Telko lejpi rauž, telko lejpi svejč, takši vred vzeti grobi, kak so na gnes tūj pri nas, je buma leko na peldo od ednoga nej bogatoga naroda.

Pa leko stoj tau tū povej, ka tekmujejo lūdje med seov, steri ma lepši spomenik postavljanoga, steri ma lepše rauže na grobi, več svejč... Po mojom pa naj nigdar nemajo slabejšoga tekmojanja. Gvūšna sam v tejm, gda so dali postaviti lejpe križe, gda so prinesli lejpe rauže na grobe, te so na svoje mislili pa nej so z ednov okauv sausedni grob gledali. Samo etak so leko bili naši cintori lejpi na vsisvece, etak smo leko s čistim srcaum molili in želeli našim pokojnim, naj počivajo v meri.

I. Barber

RADIO MONOŠTER

na

UKV (FM) 106,6 MHz

Druženogeografska in narodnostna problematika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem

Univerzi v Mariboru, njen izid je omogočilo slovensko šolsko ministrstvo. Razprave, objavljene v publikaciji, so nastale v projektu z naslovom *Druženogeografska in narodnostna problematika slovenske manjšine v Porabju na Madžarskem*, ki ga je v letu 2002 odobrilo Ministrstvo za zunanje zadeve RS - Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

»Namen prijavljenega projekta je bil z interdisciplinarnim pristopom preučiti del problematike slovenske manjšine pri uresničevanju temeljnih ciljev, ki jih je opredelila do Slovencev v zamejstvu,« je zapisala v uvodu urednica publikacije Lučka Lorber.

rabščine, ki jo sestavljata dva govora: seniški in števanovski. Drugi njen prispevek je objavljen z naslovom *Besedje v porabskem andovskem govoru*. Avtorica ugotavlja, da andovski govor spada k porabskemu goričkemu podnarečju, ki ga govorijo tudi v Števanovcih, Otkovcih, Sakalovcih in v Slovenski vesi. Analiza besedja kaže na slovenski oziroma slovanski izvor, približno ena petina besed je prevzetih iz nemščine in hrvaščine. Tretji prispevek namenja Zinka Zorko slovenski narečni književnosti med Muro in Rabo. Avtorica na podlagi pregleda nekaterih publikacij (knjižne izdaje, koledarji, časopis Porabje), ki so v zadnjem desetletju izšle v Porabju (Prekmurju) tudi v

OD SLOVENIJE...

Uradni obisk poljskega predsednika...

Na povabilo predsednika republike Janeza Drnovška se je na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji mudil poljski predsednik Aleksander Kwasniewski. Srečal se je z gostiteljem Drnovškom, sprejela pa sta ga tudi premier Anton Rop in predsednik državnega zbora Borut Pahor. Ob obisku poljskega predsednika je bil na Gospodarski zbornici Slovenije poslovni forum, na katerem so slovenski in poljski gospodarstveniki preučili možnosti za poglobitev gospodarskega sodelovanja med državama.

Poljska je pomembna gospodarska partnerica Slovenije. Dvostranska blagovna menjava narašča tako na izvozni kot na uvozni strani. Glede na podatke za leto 2002 Poljska zavzema 9. mesto med državami, kamor Slovenija največ izvažata in 16. mesto med državami, od koder Slovenija uvažata. Poljska je peta najpomembnejša lokacija neposrednih naložb slovenskih podjetij. Največje slovenske investicije na Poljskem ima farmacevtska industrija.

...in ukrajinskega premiera

Po 1. maju prihodnje leto, ko bodo v Evropsko unijo vstopile Slovenija in še devet drugih držav, bo Ukrajina postala nova sosedna povezava, to pa bo imelo za državo ne samo pozitivne, ampak tudi negativne posledice, sta po pogovorih v Ljubljani poudarila slovenski in ukrajinski premier, Anton Rop in Viktor Janukovič. Prav odpravi negativnih posledic so bili namenjeni pogovori v Ljubljani, kjer se je Janukovič mudil na tridnevem uradnem obisku.

Premiera sta precej pozorno stili namenila tudi gospodarskemu sodelovanju med državama. Ugotovila sta, da gospodarski odnosi v zadnjem času naraščajo, vendar so še vedno na nizki ravni.

Že tradicionalno „Odimo spejvat“ v Odrancaj

Kulturno društvo Osem src v Odranci je 9. oktobra petič organiziralo srečanje ljudskih pevcev z naslovom „Odimo spejvat“ v okviru Kozarjevih dnevov. Društvo s tau tradicionalno prireditvijo za Slovence fejs pomembno, fontoško poslanstvo opravlja. Organizatorji so si tau srečanje zatok vžmislili, naj ljudske pevce vzpodbujajo, napelajo za ohranjanje, spejvanje stari, indašnji domanji pesmi, stere že samo bola starejši

od nji. Za leto 2000 so meli na programi koledniške pesmi, stere so bile spejvane, gda se je kaullek odlo vauščit na miklaužovo, na lucijo, na nauvo leto, na tri kralove svetke. Na drugo leto so meli legendarne pesmi, stere pa gončijo o legend, o znani oseb, po tistim pa gostuvarjske (svatovske) pesmi. Na letošnje srečanje so na red prišle mrliške pesmi, tašne, stere se spejvalo od verestüvanja do pokopanja pokojne duše.

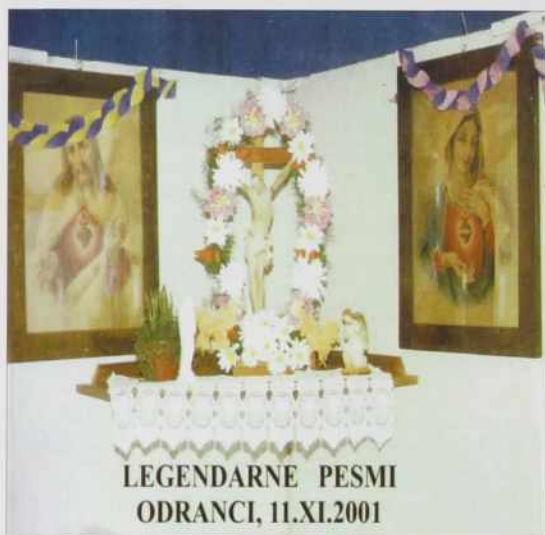
volstvo na znanje dau s tejm, ka je trdo stisno rokau mentorici skupine. Pevci Ančka Ropoš, Margita Gyeček, Jože Gyeček, Laci Bajzek, Žolt Bajzek, Štefan Bajzek so s svojo mentorico vred vsi člani domanjoga pevskoga zbora Avgust Pavel, steri so se z veseldjom vzeli za popejvanje ljudskih pesmi tü. Z dugiletim spejvanjem v zbori so se posteno navčili tehniko za dobro spejvanje. Besedila pa melodije se njim pa fejs dobro trbej navčiti. Vera Ga-

pesmi. Mislim, ka je Vero ranč srečanje ljudskih pevcev „Odimo spejvat“ v Odranci motiviralo najbola na tau, ka vküper spravi mlade pevce, sterim prejk leko da svojo znanje, naj seničke pesmi ške dugo ne dejo v pozabo. (H)vala tej mladim pevkam pa pevcom, ka se že štrto leto leko radüvamo pa poslojšamo seničke ljudske pesmi. Etak na CD-ji društva Osem src že majo posneto 2 koledniški, 2 legendarni in 3 svatovske pesmi. Pa s kašnim

lidge vardjajo, poznajo. Zatau, naj te dragocene pesmi mlade generacije tü leko prejk vzemejo, naj štja ta dediščina, erbiija dugi lejt gora ostane, so te pesmi od leta 2000 vsakšo leto vödali na CD-ji. Samo ka je tau nej malo delo, nej za organizatore pa nej za pevce. Kak nam je povedo predsednik društva *Jožef Kociper*, velko srečo majo, ka njim je pri tau deli s strokovnimi tanači že od 1999. leta mau na velko pomauč dr. Štefan Alojz Ferenčak, ki je doktorirau z ljudskega petja na Dunaji. Odbor, steri pripravle srečanje pevcev, se je po prvom srečanju pod vodstvom gospauda Ferenčaka za vsakšo leto odlaučö za eno temo, etak tematsko zbirajo, spravljajo vküper ljudske pesmi. Pevci najprvim morajo na dano temo poiskati domanje pesmi v svoji okaulici. Odbor, steri te pesmi strokovno prejk pogledne, ma svoje kriterije. Etak se zgodi, ka nisterne skupine večkrat morajo pripraviti pesmi, če so nej tašne, kak želijo

Na srečanju smo osem skupin leko čüli spejvat, vsakša je zapopejvale tri pesmi. Nivo prireditve (h)vali tak pevce in mentore kak odbor, steri je tau z velko odgovornostjo pripravo. Kak smo že vcuj navčeni v Odranci, dvorano so pä lepau napunili Odrančani. Nej pa bilau vseeno za pevce, ka ji je na odri med žnjaurami küp mikrofonov čako. Radio Maribor je že štrto leto snemo, gor djamau pesmi, stere društvo želi vödati na CD-ji. Toga so se zavedali pa fejs resno vzeli pevci, etak je vsakši leko zadovolen bio z njimi. Istina, ka so se te den samo žalostne pesmi popejvale pa döjn moram prajti, ka se mi je namesto skonz srce pokalo od veseldja. Tau pa zatok, ka so med tejm odlično pripravljenimi skupinami bili ljudski pevci z Gorenjoga Senika pod vodstvom Vere Gašpar. Zapopejvali so tri pesmi. Oh, ti smrt nesmilena si, Idem jaz že v grob pa že spunjeno. Mislim, ka je največšo priznanje znamenüvalo tau, gda je gospaud Ferenčak svojo zado-

špar, stera je najstarejša pevka v zbori, je znana po tejm, ka prejk tristau tašni stari pesmi zna pa ma dola napisano, stere se je navčila štja od svoje stare matere pa drugi starcov. Že dugi lejt nazaj so go večkrat posneli, gora vzeli za slovenski radio, televizijo. Leta 2000 sta go poslila gospauda Lojze Kozar ml. pa Jože Kociper, ki sta dobro znala za njeno bogastvo, naj vküper spravi par lidi pa pridejo na srečanje pevcev v Odranci. Društvo je prvo srečanje 1999. leta ranč v spomin starejšoga, žau od 29. aprila l. 1999 pokojnega, Lojzeta Kozara držalo na njegvi rojstni den (11. november). Nepozabljeni spomin so mogli njati v Odranci s svojim popejvanjem že pokojna Elza Wachter, Gyöngyi Bajzek, Laci Bajzek pa sama Vera, ka so od tistoga mau vsakšo leto na programi v Odranci seničke

veseldjom, radostjo ji spejvali! Tau so dokazali na prijateljskom srečanju v restavraciji v Odranci, v kombiji domau po pauti, brezi toga, ka bi je stoj nagončavo. Nej so se spozabili od pokojnoga gospauda župnika Lojzeta Kozara, za njega so pri grobi popejvali pa molili.

Kak prijetno vejo presenetiti svoje znance! Mislim, ka so gospaudi Martini Zrimi pa njegvi ženi Mariški v Murskoj Soboti tü največši dar znamenüvale tiste pesmi, stere so njima večer pod oknov z nežnimi glasauvi zapopejvali za serenado pa pri bejlom stoli za pozdrav na Martinovo. Držini Zrim se štja ob tej priliki tü za(h)valimo, ka so nas tak prijetno gor prijali, nas pogostili. Na zadnje se pa lepau za(h)valimo pa iskreno čestitamo senički pevcom pa organizatorom srečanja.

Klara Fodor

Tüj je prej Amerika – eške gnauk

Trno sam žalostna bila, gda sam šteila v Porabji članek Irene Barber z naslovom Tüj je prej Merika (23. okt. 2003).

Moram pero vzeti pa napisati, ka ka je ona pisala, tau je nej za vsakšoga človeka istina na Vogrskom, sploj pa nej za porabske Slovence. Ge sam te stavek (mondal) najoprvin 1950. leta čula – te sam bila 8 lejt stara – od Schreiner Sándora, steri je skrb emo dola-davanje (begyűtési felelős). Njemi smo mogli mi mlajši pa starejši tō nositi mast, dajca, kokauši, sildje pa tak tadala. Tista lejta smo telko gladi trpali kak lidge na gulagi. Te naš „soused“ je pa po pauti ušo pa mojimi ati kričo „Tü je Amerika“. Drugo rejč je nej znau slovenski. Meni tau na pamet pride, gda Irenka od toga piše, ka prej „tüj je Merika“.

Merika je tü, zdaj tō pa te tō, samo koma? Nej smo gnaki.

Steri je te rosag vōpokradno, njemi leko, ka je eške baukše kak v Meriki. Leko, ka dosta lüstva dosta kaj kipūvle – ko-lo, pomarančline, banane ptt. Dapa gde so te dobraute od Merike? Dosta lidi geste zdaj tō, steri ne morejo pune torbe domau vlejti iz baut, steri se ne morejo tiskavati po „plazaj“. Ge dosta domau ojdım v Porabje pa vidim, ka je tam tō tak kak tü v Pešti pa vsepovsedik v rosagi, gde odım. Več lidi živi žmetno kak dobro. V taši ižaj živejo lidge, ka se njim raznok obračajo, vode nemajo, prati ne morejo. Pri-pelajo jim vodau, dapa samo za piti pa küjati. Kak se tej lidge muvajo pa gvant perejo? Pitam. Tau je Merika? Gestejo taši stari, betežni lidge, ka z bregaj ne morejo k padari titi. Penaz nemajo, ka bi vrastvo vōrejšili, zaka do te padara vōzvali? Doma čakajo, naj smrt pride.

Pred 50. lejtami je tō tak bilau. Nika je nej ovak, samo nekakoma.

Csengey Dénes (nekdanji politik MDF-a, op. ured.) je pravo: „Demo naj v Europo, dapa vsi zamaj!“ Škoda, ka je mrau, zdaj bi leko vido, sto leko de v Evropo. Nam, steri smo tak živelı kak dobri katoličange, nam eške bole lagvo baude.

Žalostna sam zato tō, ka od 23. oktobra 1956 – Porabje je ranč na te den vōprišlo leta 2003 – od naše lejpe revolucije ene rejči nega v novinaj. Revolucija je takša bila, kak gda je David ušo na Goliata. Gde je pa te Merika bila, ka bi nam pomagala?

Francek Mukič je 27. oktobra 2003 v radioni gučo z Vankinov Magduško z Gorenjega Senika od toga. Kak smo mi, 13, 14, 15 lejt stari mlajši vzeli zastalo pa smo spejvali. Marton József je z nami bio, on nas je zgodovino včiu pa

nam je pravo: „Mi vagyunk a márciusi ifjak!“ (Mi smo marčevska mladina.) Tau ge nigdar ne pozabim. Nam je tau največ bilau, ka je granica oprejta bila pa smo leko „svejt vidli“. Tak smo gledali na Avstrije, kak če bi ufone vidli. Rejsan, kak je Magduška pravla, radi so nas meli, vse so nam zaupston dali, pa eške dosti lübezni smo dobili od njij. Mi smo notzaprejtı bili kak „opica v kolonji“. Drugo smo nej čuli, samo kak pükše paukajo, cejli den pa nauč so samo strejlali, sploj pa te, gda so sodacke razijo meli. Vidli smo, kak so pokapali sodake, stere so na granici dozostrej-lali.

Tak smo mi mlajši gorrasli v Porabji tistoga ipa. Od toga bi eške dosti leko pisala, dapa zdaj končam.

**Zbaugom:
Jolanka Čuk
Budimpešta**

... DO MADŽARSKE

**V parlamentu se je
začela razprava o
proračunu za leto 2004**

11. novembra se je v madžarskem parlamentu začela razprava o osnutku proračuna za leto 2004. V debati so predstavniki socialistov izjavili, da podpirajo vsako pamentno rešitev, liberalci so dokazovali opozicijskim fidesovcem, da so zahteve »paketa«, ki so ga v zvezi s proračunom vložili, neizpolnjlive. Opozicija je vladi očitala, da neizpolnjuje svojih obljub. Vsak poslanski klub pa je bil zaskrbljen zaradi položaja samouprav (občin).

Opozicijski FIDESZ je vložil kakih 1400 novih predlogov, sredstva za to naj bi se našla v proračunu z zmanjšanjem državne administracije. Drugi vir je stopnja inflacije, po njihovem mnenju je finančno ministrstvo računalo z nižjo stopnjo inflacije, kot pa bo dejanska. Proračunski primanjkljaj pa naj ne bi presegeel 3,8 odstotka.

**Madžari premalo
skrbijo za svoje zobe**

November je mesec nege zob. Po statistikah so stroški, ki jih plačujemo zobozdravnikom, na drugem mestu, kajti le za zdravlila potrošimo več. Madžarsko prebivalstvo v enem letu pusti pri zobozdravnikih več kot 40 milijard forintov. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije je na Madžarskem vsak drugi državljani, starejši od 65 let, popolnoma brez svojih zob, otroci okrog dvanajstega leta starosti imajo 4-5 pokvarjenih zob, pripadniki generacije med 35. in 44. letom pa imajo povprečno 15-16 nezdrukih zob. Prebivalstvo premalo potroši za domačo nego zob. Medtem ko damo za sladkarije in pijačo letno 12 tisoč forintov, za sredstva za nego zob le 2-2500 forintov. Povprečno porabimo letno 2,5 zobni kremi in pol zobne ščetke, zaželjeno bi pa bilo 6 zobnih kremi in 4 zobne ščetke. S slabšimi rezultati se lahko »pohvalijo« le Poljaki in Ukrajinci.

Programi, prireditve

- 23. novembra bo v Slovenskem kulturnem in informativnem centru občni zbor Društva porabskih slovenskih upokoencev.
- Mešani pevski zbor A. Pavel bo 30. novembra praznoval 65. obletnico svojega delovanja. Proslava bo ob 10.30 uri v kulturnem domu na Gornjem Seniku.

Ali naj gre otrok v vrtec?

Kamorkoli se ozremo, nam dajejo eksperti nasvete, kako naj ravnamo z otroki. Med njimi so tudi taki, ki so le teoretični, v praksi pa le težko izvedljivi in zato manj koristni. Včasih pa dobimo dobre ideje, le prvi korak bi morali storiti in ne čakati na to, da nam z njimi nekdo postreže. V katero alternativo bi vi, spoštovani bralci, uvrstili moj naslednji prispevek, bi bilo zanimivo zvedeti in ravno tako tudi vaše predloge. Torej primate za pero!

Do tretjega leta starosti otroke oskrbujejo in vzgajajo v otroških jaslicah. Potem jih starši lahko dajo v vrtec, kjer jih vzgajajo do šestega leta in jih z igranjem ter učenjem pripravljajo na šolo.

Vrtec je nemška iznajdba. Njegov sistem so prevzele neštete države. Otroci so v vrtcu večinoma le dopoldan ali še prve ure popoldneva. Ostali čas pa prebijejo doma v družinskem krogu. Obisk vrtca je fakultativen. Danes ga obiskuje blizu osemdeset odstotkov otrok. Vzrok za to visoko število je veliko število zaposlenih mater.

Pokazalo se je, da je obiskovanje vrtca glede celotnega razvoja otroka zelo koristno. To velja posebno za edince, ki se med igranjem naučijo pogovarjati z ostalimi otroki iste starosti, naučijo se ozirati na svoje sovrstnike, naučijo se prilagajati skupini. Le v vrtcu se bo edinec lahko naučil sprijaznitosti s situacijo, da ne bo vedno on v središču pozornosti. Naučil se bo razne predmete, igrače deliti z ostalimi. V vrtcu se torej pri otroku razvijajo takšne lastnosti, ki pospešujejo boljše prilagajanje kakršni koli skupnosti, torej tudi šolski. Žal je tudi obiskovanje vrtca povezano s stresom, kajti čisto majhen otrok mora že zgodaj zjutraj vstati, ker ga starši že pred začetkom delovnega časa morajo odpeljati v vrtec. Na ta način ga oropajo brezbriznega detinstva. Smotrno bi jim bilo to napetost pri-

hraniti na tak način, da bi tri, štiri ali pet družin najelo otroško vzgojiteljico, ki bi zjutraj prišla po njihove otroke in jih popoldan zopet pripeljala nazaj domov. Dokler so starši v službi, bi se z njimi strokovno ukvarjala. Če se vzgojiteljica mora namesto petnajst ali še več otrok ukvarjati maksimalno s petimi, je vzgojni učinek čisto drugačen, kajti lahko se ukvarja s problemi vsakega posameznika. Individualno ravnanje je v tej življenjski etapi glede razvoja osebnosti izredno važno. To je življenjska doba, ko se vse važnejše duhovne lastnosti otroka, torej tudi njegova osebnost, izoblikujejo. Če hočemo, da otrok postane uravnovešena oseba – in kdo si tega ne bi želel? – mora imeti občutek, da je v družini in v kakršni koli skupnosti enako važna oseba kot vsi ostali. To lahko dosežemo na tak način, da mu posvečamo veliko pozornost. Isto pozornost mu bo v omenjenem privatnem varstvu lahko posvečala tudi otroška vzgojiteljica, toda ne samo njemu, temveč tudi ostalim trem ali štirim otrokom in s tem preprečila izoblikovanje egocentričnega nagnjenja pri otroku. To je izvedljivo seveda le takrat, če država tudi v tem primeru prispeva določeno kvoto, pa tudi starši prispevajo svoj delež. To je le vprašanje organizacije. Mislim, da se splača premisliti o izvedljivosti tega predloga, morda tudi v obliki podružnice nekega delujočega vrtca. Starši bi pa morali spremeniti svoj nazor o vzgoji, jo smatrati kot važen dejavnik procesa doraščanja, duhovnega razvoja otroka. Žal, starši za to važno področje večinoma še niso pripravljeni žrtvovati materialnih sredstev. Kupujejo si najboljše automobile, za več desetisočakov kupujejo čevlje, privoščijo si dopuste in potovanja po eksotičnih deželah, toda za vzgojo in izobraževanje svojih otrok – čast izjemam – jim je žal vsakega denarja.

Suzana Guoth

Večernica Marjani Moškrič za roman *Ledene magnolije*

Preprosto: ganjena in srečna sem!

So bile besede Marjane Moškrič, dobitnice sedme večernice, nagrade za najboljšo mladinsko literarno delo v lanskem letu v Sloveniji. Tako je soglasno odločila žirija, ki je morala prebrati 97 del, ki so izšla lani v Sloveniji in zamejstvu in izbrati tisto najboljšo - *Ledene magnolije*, o katerih beremo, da so „pretanjeno, občutljivo in obenem ne senzacionalistično, po sili preprobo ali presladko pisanje o najstnici in njenem peklu.“

Časopisno založniško podjetje Večer podeljuje večernico na že uveljavljenem srečanju slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede v Murski Soboti. Večernico so podelili sedmič, pisateljsko srečanje pa je bilo devet in tudi tokrat v organizaciji Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc in revije Otrok in knjiga. Med dosedanjimi nagrajenci so tudi porabskim šolarjem znani avtorji Tone Pavček, Desa Muck, Feri Lainšček ...

Na dobro obiskanem simpoziju, tako glede ustvarjalcev kot stroke, so namenili osrednjo pozornost slikarici v mladinski književnosti. Tudi letos je simpozij vodila Darka Tancer Kajnih, urednica revije Otrok in knjiga. Čeprav je tematika nekoliko manj konfliktna kot prejšnja leta, vsakokrat namreč obravnavajo drugo temo, se je zvrstilo več zelo kakovostnih razprav, s katerimi so avtorji posegli v bistvo problematike in zaradi spodbujanja kreativnosti izvirnih del podprli idejo o uvedbi praznika in nagrade za izvirno slovensko slikarico. Če bo ideja udejanjena, bodo nagrado podeljevali ob rojstnem dnevu pisateljice Kristine Brenkove, 22. oktobra. Dr. Marjana Kobe, ki je imela uvodno razmis-

ljanje, je prepričana, da slikarica ni zanimiva le otrokom, ampak po njej posega-

leti sukale okoli 15 tisoč izvodov in zdaj zdrknile na 3 tisoč, medtem ko je v tujini

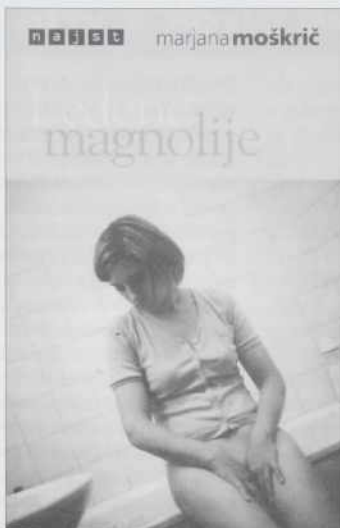

Marjana Moškrič, avtorica romana *Ledene magnolije* in dobitnica večernice, Slavko Pregl, pisatelj in predsednik žirije, in Norma Bale, profesorica in pisateljica, ki je povezovala slavnostni program. Posnetek: eR

jo tudi mladostniki in odrasli. „Tudi zato je potrebna nadzaložniška nagrada za slikarico, ki jo ima večina razvitih držav“ je prepričana predavateljica mladinske književnosti na ljubljanski Pedagoški fakulteti. Kako nastajajo njene slikarice, je pripovedovala Lila Prap, ki se je znala približati otroški radovednosti doma in v svetu. Postregla je tudi z informacijami, kako sodeluje z avtorji in založniki v Evropi. Maruša Avguštin ocenjuje, da imamo Slovenci malo pravih slikaric, več imamo ilustriranih knjig, pomeni, da prevladuje tekst. Povedala je še, da ima muzej radovljiske občine stalno razstavo ilustracij. V razpravi je sodelovalo več avtorjev, med njimi tudi Pavle Učakar, likovni urednik za mladinsko književnost pri Mladinski knjigi. Poudaril je, da se na področju ilustracije dogaja kar precej, pa še zmeraj mnogo manj kot med najdejavnejšimi, kot sta Italija in Francija. Zanimivi so bili podatki o nakladah, ki so se v Sloveniji pred

donosna naklada za slikarico 25 tisoč izvodov.

Podelitev nagrade večerni-

ca je bila v salonu Murske republike, ki je bil tradicionalno premajhen za vse, ki so se želeli udeležiti privlačnega dogodka, čeprav se je napletlo, da je del ljubiteljev kulture v grajski dvorani spremljal predpremiero plesne predstave Matjaža Fariča Krog v telesu - kvad-

rat v glavi, ljubitelji likovne umetnosti pa so se morali po otvoritvi razstave likovnih del Boruta Vilda v Klubu PAC odločiti, kam se bodo napotili, ali proti gradu ali v salon Murske republike.

Lanski dobitnik večernice Matjaž Pikalo je za uvod v podelitve nagrade zapel in na harmoniko zaigral nekaj svojih pesmi; osnovnošolci so brali odlomke iz del nominirancev: Jane Bauer - *Izganjalci hudiča*; Miroslava Košute - *Njune zgodbe*; Vinka Möderndorferja - *Muc Langus in čarovnička Gajka*; Dima Zupana - *Trnovska mafija* in Marijane Moškrič - *Ledene magnolije*. Poseben čar večera je bila monodrama *Ledena magnolija*. Besedilo iz nagrajenega romana je za oder priredila Špela Stres, lik najstnice Lucije pa je izjemno doživeto predstavila Vanja Plut,

obe sta študentki ljubljanske Akademije za gledališče, radio, film in televizijo. Dobitnica večernice Marijana Moškrič ni presenetila znancev. Naj se je Norma Bale, ki je povezovala večer in se pogovarjala z gosti, še tako trudila, kaj več kot sem zapisal v naslov prispevka, ji iz avtorice ni uspelo zvabiti. Marjana Moškrič je mnogo spretnjša pisateljica kot govornica, kar je nakazala že leta 1998 z odličnim romanom, prvcem Čadavec. Čestitamo!

Zaključni del srečanja Oko besede je bilo Popotovanje

v deželo štrkov in mlinov. Dr. Anton Vratuša in dr. Aleksander Šiftar iz Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije sta pisateljicam in pisateljem predstavila kulturno in naravno dediščino v Vrtni spominov in tovarštva na Petanjcih; v Veliki Polani so spoznali del Kranjčevega sveta in bližnji Copekov mlin, enega redkih ohranjenih spomenikov prekmurske tehniške dediščine.

Oko besede je imelo tudi spremljevalni prireditvi: višja knjižničarka Vesna Radovanovič iz Pokrajinske in študijske knjižnice je pripravila priložnostno razstavo mladinskih literarnih del, ki so kandidirala za večernico za leto 2002; uredništvo TV oddaje Enajsta šola pa je pripravilo razstavo slikaric, ki so jih v okviru natečaja ustvarile štiri mlade gledalke te oddaje.

Kakor je večernica nagrada za najboljšo mladinsko literarno delo, Veronika nagrada za najboljšo pesniško zbirko, kresnik za najboljši roman in Rožančeva za publicistiko, bi bilo nemara - kljub varčevanju - dobro nameniti večernici nekoliko več blišča in s tem tudi opaznosti v slovenskem kulturnem in medijskem prostoru. Opazovalec kulturnega dogajanja v Sloveniji si težko zamisli, da dobitnika kresnika za najboljši roman še isti večer ne bi videl na TV Slovenija. In tako je tudi prav. Je že tako, da živimo v času, ko je notranja kakovost premalo, potrebna ali vsaj zaželjena je tudi privlačna in atraktivna zunanost.

eR

OTROŠKI

Iz lade moje stare mame

Duga lehta je najviše na brgej Male vesi stau ram od moje stare mame. Že se je skur vküper začo sinjavati. Pri srcej me je stisnilo in pravo sam si, ka tou ne smem dopistiti. Zavolo nje pa zavolo sebe tō nej. Tak sam se kcuj k deli vzeu in si obečo, ka ga vred vzemem, tē njeni ram. V tom deli sam gori na podi najšo njeno lado, ranč takšo, v steroj so inda svejta lidge nul skladali vse fele stvari. Moja stara mama je bila ranč takša in v ladi sam najšo...

Karte za šnops

Že od maloga sam vedo, kak je moja stara mama nej marala nikšoga kartanja. Pri njoj doma se je na kartanje ranč nej smelo brodit, ka od kartanja sploj ne gučim. Tou sam zvedo od moje mame, stera mi je prajla, ka je pa mo dejdek trno rad meto karte. Najraj od vsega je meto karte za šnops. Mama mi je ške prajla, kak je svoje karte noso po žepkaj od reklina pa ka ji je moja stara mama nej nigdar najšla, ka če bi je najšla, bi je vejn raznok vtrgnila. Po tom takšom bi ji je nej mogo najti v njejno ladi.

Držo sam v rokaj malo znūcano škātūlico, v steroj so bile eške bole znūcane karte. Kuman sam eške leko prepozno, stero je herčeni pojeb ali pa tikvin krau. Prdeno sam je, mele so sago po krčmej, po cigaretilinaj in po indašni cajtaj. Moj dejdek je bar gnouk na teden odišo po brejgi v krčmou. Tam je z možakarami karto. Stara mama je tou vejdlja, dapa v krčmej leko, doma pa nikaj nej. Ne vejim, zakoj je mejla telko prouti kartanji. Njegov edno kartanje na teden v krčmej njemi je dopistila. Brodim pa si, ka je nej vejdlja za njegve karte. Tou njemi ne bi dopistila. Pravim, nej sam vedo, zakoj. Vejim pa gvūšno, kak ga je trno rada mejla. Od toga mi gučijo te njegve karte. Gda ga je več nej bilou na svejti, ji je najšla v njegovom rejklini in je djala nut v lado, kama je dejvala vse tisto, ka njoj je bilou pri srcej. Nej ji je raznok vtrgnila. Leko, ka je bila samo malo čemerasta na svojga moža, ka jo je tak malo prej lūčoč s kartami v žepki, za stere je nej vej-

dla. Vejim tou tō, kak so bile od njiva dveri oprejte za vsikšoga poštenoga in dobre vole. V tom, zdaj mojom rami se je obrnoulō čūda lidi. Sedeli so dugo v nouč, se pogučavali, spejvali pa si eden drugom pomagali pri koškicaj, perdji, kukarci pa tak tadale. Mojga dejdeka je gvūšno trno mantralo, ka bi karte tō lūčali, dapa tou se je nej nigdar zgodilo.

Vzeu sam dejdekove zbrūšene karte in odišo z njimi v žepki v staro krčmou v vesi. Možakare sam pito, če bi steri škeu kartati šnops. Brž so se najšli trge in smo začali metati. Med njimi je biu možakar že bole dejdek. Gledjo je karte, je gledjo pa me pito, odkec je mam. Povedo sam njemi vse lepou po redi.

- Davnik sam s tvojim dejdekom karto ranč na tom mesti, gde zdaj sedimo. Tisti stari stolov več nega, dapa, ranč tū je bilou pa ranč s tejm kartami smo kartali. Pa nejnouk, dostakrat smo je metali, - se je spomino dalje nazaj.

- Dapa, doma je pa nejsmeu kartati? - sam naraji pito.

- Kak bi pa! - je zdigno glas. - Tou smo vsi vedli, zakoj. Od tvoje stare mame brat je trno rad karto. Samo je un nej karto za veseldje pa za kakši špricer, kak smo tou mi delali. Un je betežen biu od kartanja za pejnaze. Vcejlak je pamet zgūbo, gda je karte vido, dokēč je nej skur cejlo verstvo zakarto. Njegov sestro, tvoj staro mamo, je tou trno bolelo, zato je tak gledala na karte pa na kartanje. Dobra ženska je bila, - je končo, ka smo leko kartali tadale.

Zdaj vejim, ka ga je nej mejla samo rada, liki njemi je zavūpalā tō.

Miki Roš

Spoznavali smo Prekmurje

V Murski Soboti pred Spomenikom zmage.

Zveza Slovencev na Madžarskem je 10. oktobra organizirala izlet v Prekmurje za tiste učence, ki so prejšnje šolsko leto sodelovali na kakšnem tekmovanju ali kvizu ali so bili v kakšnem taboru.

Tako smo potovali skupaj učenci števanovske in gornjeseniške osnovne šole in monoštrške gimnazije. Prvič smo se ustavili na Trgu svobode, pri Spomeniku zmage v Murski Soboti. Ta spomenik je simbol mesta. Nato smo si ogledali evangeličansko cerkev na drugi strani ceste. Od prijaznega župnika smo izvedeli, kako poteka bogoslužje. Slikali smo se tudi pred gradom. Grajsko dvorano pa lutkarji že zelo dobro poznajo, saj vsako šolsko leto sem pridejo na Srečanje lutkovnih skupin. Zanimivo se je bilo peljati z brodom po Muri, ogledali smo si tudi mlin na Muri. Za svoje mamice smo

Pri družini Smodiš smo si ogledali razne izdelke iz slame.

kupili razne vrste mok. V vasi Lipovci pri družini Smodiš smo občudovali razne izdelke iz slame. Ročno pleteni izdelki iz slame so značilnost Prekmurja in spominjajo na šege in običaje ob koncu žetve. Tako smo videli vrče, vaze, venčke, srčke, kelihe, pūt-

rice, stenske okraske itd. Nekateri smo tudi kupili kakšen spominček, najbolj spretni pa so poskusili tudi pletenje iz slame. V vasi Bogojina na turistični kmetiji Puhanovi nas je že čakalo okusno kosilo. Jedli smo tudi domači kruh, domače pecivo in pili domači jabolčni sok. Po kosilu smo si še ogledali cerkev v Bogojini. Bil je lep sončen dan. Preko Moravskih Toplic smo se peljali nazaj v Mursko Soboto, kjer smo lahko tudi kupovali.

Proti večeru smo se vrnili domov malo utrujeni, ampak polni novih znanj, doživetij. Dobro je bilo biti skupaj, lepo je bilo potovati po Prekmurju. Hvala za možnost!

Barbara Laco v imenu učencev OŠ Gornji Senik

Sprejem novih dijakov

Na Gimnaziji Mihály Vörösmarty je že tradicija, da nove dijakke in učitelje »slovesno« sprejmejo. Ta tradicija živi še danes.

Ta velik dan je bil 17. oktobra. Zjutraj smo si morali obleči pižamo, na eno nogo smo si obuli copate, na drugo pa okovanko. Na rokah smo imeli plavutke in očala, lase smo imeli v konjskem repu na vrhu glave. Na pižamo smo si morali obleči kopalke. Fantje so imeli ženske kopal-

ke in slamnike. Tako oblečeni smo hodili po cestah. Naš razred - v katerem je 38 učencev - je pripravil program. Plesali smo moderne plesne in peli smo dve pesmi: Evropo in Stojim v krogu. Novi razred 5. a je tudi imel nastop. Novi učenci smo dobili različne naloge, katere smo morali rešiti. Naloge so bile komične. En učenec je dobil dve ali več nalog. Fantje so plesali balet, deklice so kuhale jedi iz paprike in paradižnika in so

pele. Nekateri smo šli kupovat, dobili smo 3 forinte. Nove učitelje so tudi »sprejeli«. Na koncu pa je bil disko. Plesali in pogovarjali smo se. Ta dan mi bo ostal v srcu kot lep in zanimiv spomin.

Agota Holec
Gimnazija
Monošter

KAUT

MLAŠEČI

Tudi v Evropski uniji ostanejo nacionalne vrednote

Folklorna skupina iz Makol je navdušila gledalce. Posnetek: Csaba Tóth

To je poudarila 8. novembra ravnateljica Mestnega kulturnega centra Erika Szepesi-Fuisz na Srečanju amaterskih kulturnih skupin ob Tromeji, ki ga je center organiziral šestič zapovrstjo. V svojem pozdravnem nagovoru je izpostavila, da se nekateri bojijo, da se bodo nacionalne vrednote po vstopu v Evropsko unijo zgubile. Da temu ne bo tako, je dokazala z dvema dejstvoma. Prvo je bila folklorna skupina, ki je prišla z Gradišanskega v Avstriji in je kljub temu, da je Avstrija že od leta 1995 članica Evropske skupnosti, zelo dejavna in ohranja folklorne tradicije svoje ožje domovine. Kot drugo dejstvo je našela nastopajoče skupine našega območja (mešani pevski zbor in komorni zbor iz Mo-

noštra, nemške pevke iz Rába-füzesa, nemške pevke z Doljnega Senika, slovenske ljudske pevke iz Monoštra, slovenske ljudske pevke iz Števanovcev, madžarska otroška folklorna skupina iz Monoštra, slovenski folklorni skupini iz Sakalovec in Gornjega Senika) ter dodala, če bodo omenjene skupine tako zavzeto in pridno delale tudi potem, ko bomo polnopravni člani unije, se ni bati, da bi se nacionalne in narodnostne vrednote zgubile. Program letošnjega srečanja je bil precej pester, še lepše pa je bilo, da se je zelo lepo zbrala tudi publika. V prejšnjih letih smo namreč videli že tudi skoraj prazno dvorano, ko so se nastopajoče skupine predstavile druga drugi. Vse kaže, da se je

dobro obnesla odločitev vodstva kulturnega centra, da bo organiziralo tovrstna srečanja le vsako drugo leto. Vsako drugo poletje se pa organizira »Festival dobrega sosedsstva«. Največ aplavza je požela folklorna skupina kulturnega društva Anica Černež iz Makol. Predstavili so zadnji večer vaških fantov, nabornikov. Njihove obleke so predstavljale oblačilno kulturo njihovega območja na koncu 19., na začetku 20. stoletja. Ta večer so napolnili plesi, madžarski, slovenski in nemški, ter pesmi, nekatere žalostne in počasne, nekatere bolj temperamentne. Prav gotovo se je zahvaliti tudi raznolikosti programa, da so gledalci zadovoljni zapuščali dvorano. **M.S.**

Posvet knjižničarjev v Monoštru

4. novembra sta Županijska knjižnica Dániel Berzsenyi in Mestna knjižnica v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru organizirali posvet knjižničarjev z naslovom Prihodnost knjižnice - knjižnica prihodnosti. Strokovnega srečanja se je udeležilo več kot 120 knjižničarjev iz cele Železne županije, ki so dopoldne poslušali več predavanj o novih možnostih v knjižnicah, popoldne so pa obiskali monoštrsko knjižnico, ki je bila pred kratkim obnovljena.

NIKA ZA SMEJ...

Včasini, včasini

Alfonz je etognauk k doktorju uho, nika me je nej štimalo. Gda ga je doktor vižgalivo, je vpamet vzeo, ka vsefele sago ma pa ma etak pravi: »Človek, človek, zatok včasini, včasini bi se pa leko skaupali!«

Alfonz pa: »Gospaud doktor, bojte tak dobri pa mi ne gučite takšo. Ge se vsakšiden kaupam.«

Doktor pa zdajetak: »Te pa... te pa včasini, včasini vodau, v steroj se kaupate, vomejnite.«

Zobozdravnik

Janči je etognauk k zobozdravniki uho zatok, ka ga je tak zaub bolo, ka je že vse nauri bio. Kakoli ka se Janči od doktorov boji kak vrag od svečane vode, depa zdaj ga je bolezen itak k doktoru prignala. Mladi doktor ma je pogledno v lampe, Janči kaže, steri zaub ga boli pa te doktor se pripravi pa ma zaub vopoteagne. Janči se pa zdaj začne drejti, ka je prej doktor nej bolečoga vopoteagno. Doktor pa zdaj etak

pravi: »Bojte zmerom! Vej pomaleg do tistoga tü pri-dem.«

On prej vej

Dva sploy maliva, steriva sta se nej dugo narodila v špitaj, eden pri drugom ležita. Te eden etak pravi drugomi: »Ti, padaš, ge pa vej, ka sam pojep. Samo naj medicinska sestra malo vkraj odide, te ti pokažem, zakoj tak mislim.«

Pa rejsan, medicinska sestra tavö odide, te mali se vöodene pa etak pravi tomi drugomi: »Vidiš? Sive (modre) zokline mam.«

Krumplinge

Vince je v Varaša na placi odavo svoje lejpe krumpline. Mimo njega se že dugo motausa eden laufar, gda ma Vince etak pravi: »Ali küpiš kaj ali se pa spučaj.«

Zdaj laufar etak pravi: »Prosim 5 kil, depa bojim se, ka je nemo mogo domau odnesti.«

Vince pa: »Kaj pa nej mogo. Vej mo ti je tak vago, ka boš je leko neso.«

I. B.

MANPOWER

A LEGJOBBKAT KERESSÜK
A LEGJOBB MUNKAHELYRE!

NEMZETKÖZI, VILÁGELSŐ INFORMATIKAI CÉG
FIAT, DINAMIKUS CSAPATÁBA, BUDAPESTRE

SZLOVÉN NYELVISMERETTEL,
ANGOLUL JÓL TUDÓ,

ÉRTÉKESÍTÉSI GYAKORLATTAL RENDELKEZŐ DIPLOMÁSOKAT KERESÜNK

INSIDE SALES ACCOUNT MANAGER

(BELSŐ ÉRTÉKESÍTÉSI MUNKATÁRS)

POZÍCIÓBA, MAGYAR NYELVTUDÁS NEM FELTÉTEL!

Ha vágyik a sikerre és fejlődni szeretne,

ügyfelorientált, megbízható, valamint jó kommunikációs készséggel rendelkezik, akkor küldje el **ANGOL** és/vagy **MAGYAR** nyelvű önéletrajzat az alábbi címre, illetve jelentkezzen honlapunkon keresztül, ahol az állásról bővebben is tájékozódhat:

www.manpower.hu

Manpower Kft. - 1088 Budapest, Múzeum krt. 10.
Tel: 06 (1) 411-0881 Mobil: 06 (20) 936-1837
Email: eszter.farkas@manpower.hu

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767

e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.